

Repetitorium vyšších rostlin 10

Vít Grulich

Scrophulariaceae

- součást asteridové větve dvouděložných
- dnes přeuspořádány
  - Scrophulariaceae s. str. – zúžení
  - Plantaginaceae
  - Orobanchaceae

Scrophulariaceae

- byliny, menší keře
- trichomy jednoduché, žláznaté i hvězdovité

Scrophulariaceae

- listy střídavé i vstřícné
- jednoduché
  - vzácně členěné
- palisty chybějí

Scrophulariaceae

- květenství složitá
  - často heterotaktická
- květy oboupohlavné
- 5četné
- aktinomorfní nebo zygomorfní

Scrophulariaceae

- tyčinky zpravidla 4 nebo 5
  - někdy jedna přeměněna na staminodium
- gyneceum z 2 plodolistů
  - blizna hlavatá
  - semeník svrchní, s 2 pouzdry
  - placenta axilární
- plod tobolka
  - výjimečně poltivý

Scrophulariaceae

- na různých, často suchých stanovištích
- kosmopolitní
  - převaha v Africe
  - 25 rodů, 1200 druhů

Verbascum

Verbascum lychnitis
subsp. *moenchii*

Verbascum cystolithicum

Verbascum phoeniceum

Verbascum chaixii
subsp. *austriacum*

Scrophularia

Scrophularia canina

www.rips-uis.lfu.baden-wuerttemberg.de

Scrophularia vernalis

www.rostliny.nikde.cz

Scrophularia nodosa

www.rostliny.nikde.cz

Buddleja

Buddleja davidii
www.atlas-roslin.pl

Buddleja lanata

Plantaginaceae

- byliny, keře
  - vzácně stromky
  - několik typů kořenujících vodních rostlin
- trichomy jednoduché
  - někdy žlázky

Plantaginaceae

- listy jednoduché
  - zřídka členěné
- střídavé nebo vstřícné
  - někdy v přízemní růžici
- žilnatina může být souběžná
- palisty chybějí

Plantaginaceae

- květenství hroznovitá
- květy oboupohlavné
  - řidčeji jednopohlavné
- 4-5četné
- aktinomorfní nebo zygomorfní
  - zygomorfní někdy tvoří ostruhu
  - někdy redukce na anemogamii nebo hydrogamii

Plantaginaceae

- tyčinky 2 nebo 4
  - někdy dále přítomno 1 staminodium
- gyneceum z 2 plodolistů
  - blizna hlavatá
  - semeník svrchní, s 1-2 pouzdry
  - placenta axilární
  - vajíček většinou více, vzácně 1-2
- plod tobolka
  - výjimečně poltivý

Plantaginaceae

- stanoviště rozmanitá
  - také vodní rostliny!
- kosmopolitní čeleď
  - převážně v temperátních pásmech
  - 115 rodů, 2100 druhů

Plantago

Plantago cretica

Plantago media

Littorella

Littorella uniflora

Globularia

Globularia nudicaulis

Globularia punctata

Globularia

Globularia cordifolia

Globularia amygdalifolia

Limosella aquatica

Gratiola officinalis

Bacopa monnieri

Veronica

Veronica prostrata

Veronica teucrium

Veronica

Veronica praecox

Veronica montana

Veronica spicata

Veronica maritima

Digitalis

Digitalis grandiflora

Digitalis lanata
www.ispb.univ-lyon.fr

Isoplexis

Isoplexis sceptrum
www.botany.cz

Isoplexis canariensis
www.botany.cz

Mimulus

Mimulus cardinalis
www.studenst.washington.edu

Mimulus lewisii

Mimulus guttatus

Calceolaria irazuensis

Phygelium aequalis

Linaria genistifolia

Hemichaena fruticosa

Linaria alpina

Linaria halaeva

Kickxia elegans

Craterostigma pumilum

Hippuris

Hippuris vulgaris

Callitriche

Callitriche hamulata
www.botany.cz

Callitriche palustris
www.botany.cz

Orobanchaceae

- poloparaziti nebo paraziti
- byliny
- trichomy rozmanité

Orobanchaceae

- listy jednoduché
  - zřídka členěné
- střídavé nebo vstřícné
  - u parazitických typů šupinovitě
- palisty chybějí

Orobanchaceae

- květenstvé hroznovité
- květy oboupohlavné
  - 5četné
- zygomorfní
- obaly rozlišené
- nektária přítomna

Orobanchaceae

- tyčinky 4
  - někdy dále přítomno 1 staminodium
- gyneceum z 2 plodolistů
  - semeník s 1-2 pouzdry
  - vajíčka početná
  - placenta axilární nebo parietální
- plod tobolka

Orobanchaceae

- stanoviště rozmanitá
- kosmopolitní čeleď
  - převaha na severní polokouli
  - 60 rodů, 1700 druhů

Melampyrum

Melampyrum nemorosum

Melampyrum bohemicum

Melampyrum

Melampyrum lineare

Melampyrum sylvaticum

Melampyrum

Melampyrum cristatum

Melampyrum arvense

Bartsia

Bartsia alpina

Rhinanthus

Rhinanthus alectorolophus

Lindenbergia socotrana

Pedicularis

Pedicularis sylvatica

Pedicularis palustris

Pedicularis

Pedicularis elongata

Pedicularis tuberosa

Pedicularis

Pedicularis recutita

Pedicularis rostratocapitata

Pedicularis verticillata

Pedicularis aspleniifolia

Pedicularis elegans

Pedicularis bracteosa

Pedicularis groenlandica

Pedicularis langsдорфii

Pedicularis racemosa

Pedicularis labradorica

Castilleja

Castilleja miniata

Castilleja sulphurea

Castilleja parviflora

Castilleja rhexifolia

Castilleja

Castilleja irasuensis

Castilleja talamancensis

Lathraea

Lathraea squamaria

Orobanche

Orobanche gracilis

Orobanche alba